

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI**

**NIZOMIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKAUNIVERSITETI**

Zamonaviy ta'lim va ma'naviy-axloqiy tarbiyaning dolzarb masalalari

mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi

M A T E R I A L L A R I

2024 yil 17-oktyabr

INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHILARDA RAQAMLI O'RGANISH KO'NIKMLARINI SHAKLLANTIRISH

Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi - Chirchiq davlat pedagogika universiteti magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada bugungi ta'lim muhitida raqamli ta'lim asosida o'quvchilarda turli pedagogik ko'nikmalarning shakllanishi hamda raqamli ta'limning o'qitishdagi ahamiyati haqida so'z boradi

Kalit so'zlar: raqamli texnologiya, individual yondashuv, interaktiv dars, qulay ta'lim

Hozirgi kunda deyarli barcha sohalarda raqamli texnologiyalar va raqamlashtirish tushunchalari kirib kelib amaliyotda keng qo'llanilmoqda. Xususan, ta'lim tizimida ham raqamli texnologiyalardan, turli multimedia vositalaridan foydalanish sifatli va mazmunli darsni tashkil etishning, o'quvchilarning qiziqishlarini, diqqat-e'tiborini jamlashning kafolati bo'lib xizmat qilmoqda. Ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy, mobil vositalardan foydalanish ta'lim oluvchilar uchun qulay, tezkor ravishda bilimlarni o'rganishga xizmat qiladi, shuningdek, o'rganilayotgan mavzu qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi. Hozirgi axborot almashinuv hamda globallashtirish davrida o'quvchilarni ta'lim jarayoniga yanada jalb qilishda raqamli o'rganish samarali usul hisoblanadi. Bu jarayonda ikki tomon ya'ni ta'lim beruvchi hamda ta'lim oluvchilarga ma'lum bir talablar qo'yiladi. Shaxsiy o'rganish va jamoaviy sinflarda o'rganish orasida ma'lum bir chegara hamda talablar mavjud. Maktab faoliyatida o'quvchilarni an'anaviy pedagogik usullarda o'qitish tobora samarasiz kechmoqda. Raqamli asrdagi zamonaviy texnologiyalar, tarmoqlar, tijorat provayderlari ta'lim bozorida ham o'z raqobatchilariga ega bo'lib, ta'lim oluvchilar ham yangi texnologiyalar asosida tashkil etiladigan qulay ta'lim ularning ehtiyojiga aylanib bormoqda.

Bugungi ta'lim muhitida o'quvchilarni zamonaviy, kreativ hamda xalqaro standartlarga javob bera oladigan dars jarayonini tashkil etishda individual yondashuv muhiti asosida raqamli mexanizmlar, raqamli axborotlar bilan ishlash usuli samara bermoqda. Individual yondashuv o'quvchilarda shaxsiy rivojlanish, muammolarni to'g'ri tahlil asosida yechish, shuningdek, erkin va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu yondashuv o'quvchilar duch kelgan turli xil jarayonlarda vaziyatga mos holda psixologik protsesslarsiz kreativ hamda mantiqan tog'ri yondashuv asosida chiqishga ko'maklashadi.

Individual yondashuv asosida o'quvchilarni raqamli o'rganish ko'nikmalarini shakllantirishda dastavval o'quvchilarni raqamli o'rganishga qiziqtirish hamda ularda motivatsiya hosil qilish lozim. Bu o'quvchilar qiynaladigan mavzularni osonroq tartibda, shuningdek masala shaklida yoki raqamlarda ifodalash orqali amalga oshirilishi mumkin. O'quvchilar raqamlar bilan aloqdadorlikni tushunishi uchun fanlararo integratsiyani olib borishi va bu uchun bevosita har bir fan nuqtayi nazaridan turli misollar keltirilishi lozim. Shu orqali o'quvchilarning fanlararo integratsiyasi davrida o'rgangan bilimlarini diagnostika qilib olish kerak.

Diagnostika natijasida o'quvchilarning olgan integral bilimlarini tahlil qilish hamda baholash, statistik ma'lumotlarni olish maqsadga muvofiq. O'quvchilarda raqamli o'rganish bilan bog'liklikni yanada rivojlantirish uchun raqamli o'yinlardan, turli taqqoslash usullaridan foydalanish yaxshi samara beradi. Bu orqali o'quvchilar bilan amaliy mashg'ulotlar tashkil etiladi. Bu mashg'ulotlarda fanlar yuzasidan raqamli ko'nikmalar shakllantirilib boriladi. O'quvchilarga fanlar kesimida haftalik yoki oylik raqamli grafiklarni tuzish topshirig'ini berish orqali o'quvchilarning rejalashtirish, tahlil qilish, mantiqan fikrlash kabi qobiliyat va ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

O'quv jarayonida raqamli o'rgatish, raqamli ta'lim orqali o'qitish - bu o'quv faoliyatini texnologiyalar asosida tashkil qilishni bildiradi. Bu esa o'quvchilar uchun yangi imkoniyatlarni beradi va yangi qobiliyatlarini shakllantirishga asos bo'ladi, shuningdek, traditsionallikdan anchagina farq qiladi. Raqamli ta'limning asosiy komponentlaridan biri bu internet orqali foydalanish usulidir. Turli xil sayt, ilovalar, onlayn darslar, interaktiv platformalar hamda elektron resurslar orqali o'rganish o'quv jarayonida yangicha usul hisoblanadi. Bu ta'lim platformalari o'quvchilarni ma'lumotlarni tahlil qilish, sintezlash, qayta ishlash hamda ular bilan keng qamrovli tarzda ishlash imkoniyatini beradi. Bu usul orqali shaxsiy yoki jamoaviy holda istalgan yoshdagi shaxs bilan birga o'rganish ta'lim olish mumkin.

Raqamli ta'lim jarayonining ta'lim oluvchilar uchun bir qancha muhim afzalliklari mavjud. Bu ta'lim usullari orqali o'quvchilar har qanday joyda va o'zlari uchun qulay bo'lgan vaqtda o'rganish, o'zlashtirishlari mumkin. O'quvchilar erkin holda kerakli mavzu hamda ma'lumot materiallarini internet orqali olib o'zlashtirishlari mumkin. Buning natijasida shaxsiy rivojlanish, shaxsga yo'naltirilgan individuallik paydo bo'ladi. O'quvchi o'zi uchun zarur va qiziqarli bo'lgan bilimlarni bemalol individual holda shaxsiy yondashuvi asosida tanlay oladi.

Raqamli ta'lim bir qancha qulayliklarni ham keltirib chiqaradi. O'quvchilar uzoq masofadan, bemalol o'zlari uchun yetarli sharoitga mos bo'lgan ta'lim olishga qulay bo'lgan maskanida internet orqali ta'lim oladi. Bu orqali o'quvchi yangi texnologiyalar bilan bevosita tanishadi, ulardan erkin holda foydalanadi hamda bilimlarini takomillashtiradi.

O'quvchilarda raqamli o'rganish ko'nikmalari shakllantirishning innovatsion usullari, o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradigan yangiliklardan foydalanishni bildiradi. Bu usullarga yana quyidagilarni keltirishimiz mumkin.

Interaktiv darslar ya'ni raqamli darsliklar, onlayn platformalar o'quvchilarga samarali tarzda ma'lumotlarni taqdim etish imkonini beradi. Bu orqali o'quvchilar bevosita boshqaruv tizimlarida interaktiv vazifalarni bajarishi, turli virtual va amaliy ishlovchi mashqlarni o'rganishi va bajarishi mumkin.

O'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishlarini oshirish, ularning bilimlarini sinash uchun turli mukofotga ega onlayn tanlov hamda musobaqalarni tashkil etish yaxshi samara beradi. Bu orqali o'quvchilarning fanga bo'lgan

motivatsiyasi oshiriladi va rag'batlantirish orqali o'ziga bo'lgan ishonch kompetensiyasi shakllantiriladi.

Ta'lim muassalarida raqamli ta'limni joriy qilish uchun muassasada raqamli ta'lim laboratoriyasini shuningdek, o'quvchilarning bilimlarini amaliy ifodalash uchun o'quv texnoparklarini tashkil qilib, zarur moddiy texnik bazalar bilan ta'minlash lozim. Bu orqali o'quvchi fanda o'zlashtirayotgan nazariy bilimlarini zamonaviy texnologiyalar asosida qayta ishlab yangiliklar, turli yangi loyihalar yaratadi, tajribasini oshiradi. Bu orqali o'quvchilarda o'z bilimlarini individuallashtirgan holda yangiliklar yaratishga muvaffaq bo'ladi.

Raqamli ta'lim negizida o'quvchilarni virtual tizim orqali o'qitish ularning virtual tarzda tajriba olishlari uchun innovatsion usul hisoblanadi. Bu tizim orqali o'quvchilar turli fan va mavzular bo'yicha eksursiyalar, tarixiy joylarga, bino obyektlariga sayohat qilishlari mumkin. Bu orqali ular virtual ta'lim olishadi. Bu esa o'quvchilarni fanga bo'lgan qiziqishlarini yanada orttiradi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim orqali ta'lim oluvchi samarali va o'zi uchun qulay tarzda bilim olishi, ma'lumotlarni tahlil qila olishga erishadi. O'quvchilarda individual ishlash ko'nikmasi ortadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Umumiy pedagogika.-T: "Fan va texnologiya", 2018
2. Qurbonova, M. F. (2023). Individual ta'lim–innovatsion o'qitish usuli. *Academic research in educational sciences*, 4(3), 394-399.
3. Djuraevich, A. J. (2021). Zamonaviy ta'lim muhitida raqamli pedagogikaning o'rni va ahamiyati. *Евразийский журнал академических исследований*, 1(9), 103-107.

TALABALAR MUSTAQIL TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

Umarova Zaxro Abduraxim qizi – Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti "Matematika va ta'limda axborot texnologiyalari" kafedrası dotsent v.b., PhD.

Annotatsiya: Maqolada talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishda va mustaqil ta'lim jarayoni samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati batafsil yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, mustaqil ta'lim, talabalar mustaqil tayyorgarligi

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi natijasida mehnat bozorida bo'lajak kadrlarga qo'yilayotgan zamonaviy talablarning kundan-kunga oshishi, natijada esa kadrlarning kasbiy faoliyati davomida yangi ko'nikmalarni o'rganishi va doimiy ravishda o'z ustida ishlashiga bo'lgan ehtiyojni keltirib chiqarmoqda. "Avvallari insonlar hayotining ilk 20 yilida ta'lim olib, keyingi 40-50 yilida o'qigan kasbi bo'yicha ishlagan bo'lsa, endilikda bu model biz yashayotgan

MUNDARIJA

B.S.Abdullayeva RAQAMLI PEDAGOGIKA – ZAMONAVIY TA’LIMNING ASOSI SIFATIDA	3
M.Э. Мамаражабов РАҚАМЛИ ПЕДАГОГИКА ВА УНИНГ ИМКОНИЯТЛАРИ	5
Ayupov Ravshan Hamdamovich TA’LIM JARAYONIGA SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING SAMARADORLIGI	9
X.SH.Kadirov RAQAMLI MEDIA SAVODXONLIKNING TA’LIMDAGI IMKONIYATLARI	14
K.K.Kudratov RAQAMLASHTIRILGAN TA’LIMNING IMKONIYATLARI VA SAMARADORLIGI	15
Umarov Xusan Abduraximovich – TEKNOLOGIYA FANINI O’QITISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH (MENMONXONA INTERYERINI YARATISH” MAVZUSI MISOLIDA)	17
Толипов Ўткир Қаршиевич ТАЪЛИМДА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЎРНИ ВА РОЛИ	20
Saidova Zaxro Rahmatullayevna ZAMONAVIY TA’LIMDA RAQAMLI TA’LIM TEXNOLOGIYALARI	24
Marasulova Dono Nigmatullayevna – MAKTABGACHA TA’LIMDA INGLIZ TILINI O’RGATISHDA ELEKTRON MULTIMEDIA TA’LIM RESURSLARIDAN FOYDALANISH	26
Tuychieva Nodira MODERN APPROACHES TO DETERMINING THE ROLE OF TEACHING IN THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL EDUCATION ENVIRONMENT	30
Ахмедова Санам Джалаловна СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИСТИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ	34
Муратов Эльвин Ильич, Рихсибоева Руззанна Шухрат кизи РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАНИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ	37
Юсупова Гульчехра Юлдашовна РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ И ЗНАНИЙ В ОБЛАСТИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ	40
F.A.Umarova TEKNOLOGIK TA’LIMDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNI O’RNI.	43
Abduraimov Dostonbek Egamnazar o’g’li TA’LIM JARAYONIGA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISH	45
Userbayeva Feruza Inoyat qizi USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION AND REFORMS IN EDUCATION	48
Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA O’QUVCHILARDA RAQAMLI O’RGANISH KO’NIKMLARINI SHAKLLANTIRISH	51
Umarova Zaxro Abduraxim qizi TALABALAR MUSTAQIL TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR	53
Nig’matullayev Ibrohim Ma’ruf o’g’li TA’LIM JARAYONINI TRANSFORMATSIYALASH – DAVR TALABI	56
Madaminov Uktam Ataxanovich OLIIY TA’LIM MUASSASALARIDA FANLARNI MOBIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O’QITISH METODIKASI	60
Jaynarov Obid Hamid o’g’li TA’LIM JARAYONIGA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISH	64
Хасанова Наргиза Мухаммадрасул кизи ЦИФРОВАЯ ПЕДАГОГИКА В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	65
Rejabova Dildora Ergashali qizi – RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR - BOSHLANG’ICH TA’LIM SIFATINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI	68
Akmalova Nargiza Abbos qizi – MATEMATIKA DARSLARINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DASTURIY TA’MINOTDAN FOYDALANISH	71
Botirova Nigora Koyirovna GOOGLE CLASSROOM - “VIRTUAL SINIF” TEKNOLOGIYASI	75
Fayzullaeva Madina Abdumumin kizi APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE FIELD OF EDUCATION	80
Karimov Xasan Narzullayevich FIZIKA FANINI O’QITISHDA MUSTAQIL TA’LIMNI TASHKILLASHTIRISH: MUAMMO VA YECHIMLARI	86
Rustamova Shohista Alisher qizi	90